W 294/143

К.
№ 504
50. Казань
Зед
207/4п.
294
143

ВЛАДИМІРЪ КАЧАНОВСКІЙ.

НЕИЗДАННЫЯ ГРАМОТЫ

ИЗЪ

АѲОНСКИХЪ АРХИВОВЪ.

КАЗАНЬ.
Типографія Императорскаго Университета.
1888.

24

Печатано по опредѣленію Совѣта Казанскаго Общества Археологіи, Исторіи и Этнографіи

Секретарь Общества *В. Качановскій.*

2007231625

Издаваемыя здѣсь грамоты, данныя молдавскими господарями аѳонскимъ монастырямъ, до сего времени еще нигдѣ не появлялись въ печати; нѣтъ ихъ ни въ книгѣ Палаузова „Румынскія господарства Валахія и Молдавія". Спб. 1859 г., ни въ сборникѣ молдавскихъ грамотъ, принадлежавшемъ В. И. Григоровичу, а нынѣ хранящемся въ Румянцевскомъ музеѣ [1]). Не попались эти документы упомянутымъ ученымъ, потому что аѳонская братія берегла ихъ, какъ зѣницу своего ока, и разстаться съ ними навсегда она не желала, хотя, вѣроятно, и показывала имъ это свое достояніе.

Какъ неизданныя документы, грамоты эти тѣмъ самымъ пріобрѣтаютъ цѣнность, которая еще больше увеличится, если обратить вниманіе на то обстоятельство, что они дополняютъ бывшія до сего времени свѣдѣнія о духовной связи части православнаго міра съ Аѳономъ—Молдавіи, древняя территорія коей частью находится въ предѣлахъ Россіи.

Кромѣ того, въ этихъ документахъ находится небезъинтересный матеріалъ для исторіи церковно-славянскаго языка, которымъ не слѣдуетъ пренебрегать.

Владиміръ Качановскій.

---

[1]) См. Викторова, Собраніе рукописей В. И. Григоровича, Москва. 1879 г. стр. 39. № 51.

1) Молдавскій воевода Іоаннъ-Александръ даетъ въ 1433 г. дарственную грамоту Зографскому (болгарскому) монастырю на полученіе 3,000 аспръ ежегодно.

Ѿзъ иже въ ха ба блговѣрныи и блгочтивыи и хртолюбивыи и самодръжавныи гнь млтиж бжіеѧ и бжіемъ блгымъ млрдіемъ иже wмлрисѧ w мнѣ видевше желаніе мое и моленіе и сльзи, на въсакы днь и ча млще въсеблгаго ба и twrw въсенепорочнжѧ и прѣwбрадованнжѧ мтрь свтоу. еже є венець и похвала и оутвръжденіе въсѣмъ христіанwмъ и стго великомученика гєwргіа iw алеѯандръ воевода и тѣхъ молитвами wбладаѫщоу ми въсеи ѯемли оугровлахіискои. Сего ради благопроизволи господьство ми своимъ благымъ произволенїемъ чтымъ и свтлымъ серцемъ и даровахъ сьі въсєчтныи и благowбразныи и пр.... таиныи иже надъ въсеми чтыих даровъ настожи хрисовулъ господьства ми монастирѕ въ стыѫ горы зоуграфа wбитѣь стго великомученика гєwргіа иже сѧ wбѣщахъ непрѣѕрети моленіа єго, нж съ въсѣмъ оусрдіемъ млсѧ ємоу, ѩко да ми бѫдетъ помощныкъ и покровитель души и тѣлоу ѕде и въ бѫщии вѣкъ. Сего ради на въсакѫѧ годинѫ єлико ми бы мощно. г. хилѧди аспри приложихъ, ѩко да єсть въ вечное въспоминаніе стопочившомоу родителю господьства ми мирча воєводѣ и да въспо-

мнноужть въ стыихъ бжестьвнъiихъ таинь име мое алеѯандра воеводѣ. нетъчїѫ сїа приложихъ стмоу гєwргїю, нѫ до живота моєго на въсакоє (лѣто) имамъ прилагати и оутвръждати.

писаса сїє дарованїє господьства ми єгда приде єгоуменъ кѵръ моиси. тако и съ iwсифѡмъ и попъ гервасїє къ господьствѕ ми въ трѣговищи мца февраря д днь въ лѣто ѯѳцма (т. є. 1433 г.) иендіктъ а [2]). нанчо писахъ.

Iw *алеѯандръ воєвода милостїа бжїєа господаръ.*

2) Воевода Іоаннъ-Стефанъ въ 1442 г. жалуетъ Зографскій монастыръ.

Изъ иже въ ха блговѣрны и блгочтївы . . . . . моєго господьства iw стєфанъ воєвода и гнъ молдовлахїискои ѯемли благопроизволи господарьство ми нашимъ благимъ произволенїемъ и чистимъ и прѣсвѣтлымъ срьдьцємъ и wтъ въсеа нашеѫ доброѫ волѫ и wтъ бога помощіа да дастъ господарство ми сіе писаніе и повелѣніе игѵменѕ w зографъ и въсѣмъ иже w хѣ братїамъ . . . . . въ wбитѣли стаго великомученика и побѣдоносца гєwргїа въ стой горѣ. Того ради . . . . . и стааго великомученика и побѣдоносца гєwргїа дахъ наше ѕтверждение и за нашѫ дшѫ . . . . . и въ семъ и въ бѫдѫщємъ вецѣ да творитъ милостъ . . . . . на въсѣкѫ годинѫ дадохъ . . . . . ихъ милѕє и полагаємъ нимъ . . . . . (дальше очень трудно разобрать).

писа тоадеръ грамматикъ оу берла в лѣто ѯцн (т. є. 1442 г.) мца маїа кѕ.

3) 1466 г. молдовлахійскій воевода Іоаннъ-Стефанъ дѣлаетъ завѣщаніе Зографскому монастырю, какъ слѣдуетъ поминать его въ молитвахъ при жизни и по смерти за даваемыя ежегодно монастырю сто венгерскихъ червонцевъ.

Въ имѣ wтца и сина и стаго дха. троица стаѧ и нераздѣлимаѧ. сє азъ рабъ владики моєго исоуса ха iwанъ стефанъ воєвода милостїю божіею господинь въсеи молдовлахїиской земли знаємо чиним сь симь нашимь истинымь и свѣтлимь хрисовоуломь въсѣкомоу чѣтоущомоу и хотѣщомоу разоумѣти, ѩко азъ съ произволєниємь бога вьседръжителѣ промислихъ съ добрымъ промисломь господьства ми и съ божїwмь помощиwмъ. ѩко сїа оучинилъ за душєвное мое спасенїе и пакы за тѣлесное здравиє и пакы за доушоу родителеи моихь и придадохъ сѣ и wбещахсѧ да оутвръдимъ сты монастиръ єже єсть въ стои горѣ. имєноуємы изографь, идєже єсть храмъ стаго великомѹченика и побѣдоносца гєwргиа. и wбещахмосѧ на свакїи годъ да дарамо и посилямо по сто доукатъ оугръскихъ. то да єсть wброкъ на свакіи годъ манастирю нашєму зографоу. А за дроугоую милость що кє богъ дастъ съ ръдь ..... wно. а сты монастирь и црковь божїа и игоуменъ и стщенници и въсѣ иже тоу прѣбываѧща иже w христѣ брати ..... сїи оуставъ дръжати и плънити по оуставоу стыѧ цръкве. и пакы по желанїю нашємоу ѩкоже хощемъ напрадъ оузавити: прѣжде въсего да оупишоуть господарство ми оу стои прохомидїи по прѣданїю стыхъ wтецъ и по оуставоу стыѧ цркве и да оупишоуть

и госпождоу мою ..... господьства ми и наша богодарованнаѧ дѣтца александра. и єленоу и оу стомѕ помен'никоу да стоить, ꙗкоже ѥсть и оуписанна. И пакы догдѣ боудѣ на на милость вьседрьжителѣ бога и боудемо жили на wвомь светоу, а стаѧ црковь да ни поѣтъ оу соуботѕ вечеръ параклисъ, и оу недѣлю на wбѣдоу да сѣ даѥ приливокъ. оу вторникъ да ни се поѥ стаѧ литургиѧ и на wбѣдоу да сѣ даѥ приливокъ, и да мѣ поменоу на всакіи данъ на вечерни и на павечерници и на полоунощници и на оутрьни и на литоургіи и оу стои проскомидіи и гдѣ ѥсть wбичаи сты(ѧ) и божествьныѧ цркве по прѣданію сты wтець; а оу помѣникоу да ни помѣноу по оуставоу. То да ни сѣ поѥ догдѣ смо живи. А по прѣтеченіи лѣть нашихь по wшествіи живота нашего оу пръвоѥ годище да ни се оучини и да ни сѣ wтпоѥ сты провѣсникъ съборно; и пакы третине и пакы десѣтине и двадесѣтине и четыридесѣтине и полъгодь и пакы годъ; а по прѣтечени wного лета, а wтоли да ми сѣ поѥ на свакіи годъ єдінъ дьнь съборно въ задоушиѥ речесѣ парастасъ и коливо и приливокъ, а заоутра стаѧ литоургіѧ, и колива; и пакы на wбѣдоу приливокъ на оутешеніѥ братиамъ. То тако да стоитъ, догдѣ кѣ стоатъ сты монастиръ. А мы ежѣ сѣ оуписахмо, да смо хтитори и да давамо на свакіи годъ сто доуката оугрьскихъ; то да давамо до нашеи съмрьти; а по нашемъ животѣ: аще избереть кого милостівы богъ бити господаремъ оу нашей земли или wтъ дѣтеи нашихъ, или wтъ сьродствиа нашего или на комь ще бьіти божіа милость,

а wнъ да даѥ и да плъни сты wброкъ монастїрскїи на свакоѥ годище по моему оуставоу. То ѥ въсеписан'но да ѥсть нашемоу монастирю, именоуемому зографъ оурикъ на веки неподвижно. Въ вѣроу господьства ми вышеписаннаго стефана воеводе и въ вероу сина господьства ми алеѯандра и въ вѣроу болѣр нашихъ. вера жоупана маноупла, вѣра жоупана станчоула. вера жоупана влаикоула. вера жоупана доброула логоѳета. вера жоупана голна. вера жоупана краснеша дворника. вѣра жоупана косте рановича. вера жоупана тома. вера жоупана петра понича. вера жоупана албоула. вера жоупана лазара питика. вера жоупана шагіра. вера жоупана гоги внетиарѣ. вера жоупана петрика и вера наших болѣрь и големыхь и малѣхь. А вышее потвырждение (sic) въсемоу еже выше пишемъ, повелѣль ѥсть господьство ми вышеоупоменоуемому нашемоу верномоу властелиноу жоупаноу їwаноу сіи рѣчь доброулоу логоѳету писати и привѣсити нашу печать големоую къ семоу хрисовѯлоу нашемоу.

писа теодосіи продановикъ оу сочавскомъ градоу въ лѣто ѯцод (т. е. 1466 г.) мца маи і данъ.

(привѣшана печать).

4) Молдавскій воевода Стефанъ даетъ въ 1471 г. Зографскому монастырю грамоту на полученіе пятисотъ аспръ ежегодно.

Мятию бжіею мы стефанъ воевода господаръ земли молдавскои знаменито чини(м) и сѣмъ листомъ нашимъ въсѣмъ кто нань възритъ, или его чтучи услишитъ, wже благопро-

изволи господарство ми нашимъ благымь произволенїемъ и чистимъ стлымь сердцемъ и отъ въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и отъ бога помощиѧ ꙗко да ѕтвръдимъ и ѕкрѣпимъ нашъ монастир отъ стои горѣ идеже есть храмъ стго и славнаго великомученика и побѣдоносца гєѡргиа. глаголемыи ѕѳграфъ и где есть иєгѕмен молебникъ нашъ кѵръ попъ иеромонахъ варлаамъ. и учинили есми въ задушие стопочившихъ родителеи нашихъ и за наше здравїе и за здравїе дѣтеи нашихъ и поставили есми wброкъ нашеи больници w нашего стаго монастирѣ w ѕѳграфа, що ми по божіеи воли тоту больницю сами смо утвръдили. и да есть отъ насъ тои больници на каждѕю годинѕ ф аспра wбретаѧщимсѧ въ тои больници и да молѣтъ бога за душѕ родителеи нашихъ и за наше здравїе и за здравїе дѣтеи нашихъ. тои вишеписанныи wброкъ. ф аспра да есть непорѕшенъно нашои больници wтъ стой горѣ wтъ ѕѳграфа николиже на вѣки. а на то есть вѣра нашего господарства вишеписаннаго стефана воеводы и вѣра прѣвъзлюбленныхъ сыновъ господ(арей) алеѯандра и петра и .... въсѣхъ дѣтеи нашихъ и вѣра въсѣхъ болѣръ нашихъ молдавскихъ великихъ и малихъ. а на болшѕю крѣпость велѣли есми нашемѕ вѣрному болѣрину пану томѣ логоѳету писати и нашу печать завѣсити и к сему листу нашему.

писа исаїѧ въ сѕчавѣ в лѣто ѯѱоѧ (т. е. 1471 г.) мца сеп гі.

(привѣшена печать).

5) 1575 г. молдавскій воевода Іоаннъ Петръ даетъ дарственную грамоту Зографскому монастырю на полученіе 100 венгерскихъ червонцевъ и 6,500 аспръ.

α) Въ имѣ wца и сна и стго дха. троица стаа єдиносъщнаа и нераздѣлимаа. Сє азъ рабъ владыки моего іисуса христа трическїи поклонникъ іwаннъ петръ воевода божіею милостїю господаръ земли молдавскои знаменито чинимъ съ сїимъ нашимъ книгомъ въсѣкомъ чътъщ8 и хотѣщом8 разоумѣти, ако азъ съ произволенїемъ бога вьседръжителѣ промыслихwмъ съ добримъ промыслwмъ господства ми и божїwмъ помощїомъ ако да оутвръдимъ и оукрѣпимъ млбѫ и помѣнъ стопочившимъ прѣждним господаремъ бывшимъ нашеи земли молдавскои. стараго стєфана воеводы и госпожи єго маріи. и богдан8 воеводи. и младом8 стєфан8 воеводи. и петр8 воеводи, и алєзандр8 воеводи. И паки чинимъ за спасенїє и wставленїє грѣхwмъ стопочившимъ дѣдомъ и родителемъ нашимъ и за наше тѣлесное здравїе и братїамъ нашимъ и госпождих нашихъ и за душевное наше спасенїе и wставленїе прѣгрѣшеніемъ нашимъ, и въ здравїе, и спасенїе дѣтїемъ нашимъ. И wбѣщахмоса дръжати и напльнити по wбѣщанїю и по запис8 стопочившимъ вышєписанним оусимъ господаремъ монастир8 зограф8 єже въ стѣй горѣ аѳона, идєже єсть храмъ стго и славнаго великом8ченика и побѣдоносца гєwргїа па свак8 годин8 по сто дукатъ оугарскыхъ и шєсть тисѧщъ и петь сѫтъ аспра. Паки оу болнищ8 петь сѫтъ аспра. то да єсть w насъ wброкъ

на свакїи годъ монастирѕ ѕѕграфѕ. А за дрѕгою милость що ке богъ срцовѣдецъ давати и въсевидѣщее око. а стыи монастиръ и црквъ божїа и їгѕменъ и сщенници и вьси иже тѕ прѣбывающіи wже w христѣ братїа а wни да имаютъ дрьжати и наплънити по оустаѕ стыѧ цркве. И паки по нашемѕ желанїю wкоже хощемъ напрѣдъ изwвити прѣжде въсего да плънѣтъ на свакїи годъ помѣнъ стопочившимъ вышереченнимъ прѣжднимъ господаремъ wкоже писано єсть въ свѣтлѣмъ ихъ хрисѕѕѧѣ, и паки да ѕпишѕть и господство ми и госпожда господства ми марїа и дѣтїе нашихъ оу стою про(с)комидїю по прѣданїю стыхъ wцъ и по оуставу стыѧ цркве и оу стомъ помѣникѕ да стоитъ wкоже есть писанww. И паки догде бѕдеть на насъ милость въседрьжителѣ бога и. бѕдемъ живи на wвwмъ свѣтѣ. а стаа црковь да поетъ ни оу соботѕ вечеръ параклисъ. и оу неделю стаа литургїа, и на wбѣдѕ да сѧ даетъ приливwкъ братїамъ и т. д. (сходно съ хрисовуломъ 1466 г. воеводы Іоанна-Стефана). Конецъ обычный съ обозначенїемъ свидѣтелей.

писалъ кртѣ мѕтевичъ оу wсwхъ въ лѣто ⁄ѕпг (т. е. 1575 г.) мца юнїе а. дпь.

(привѣшена печать).

β) 1599 (6106) молдавскій воевода Іеремія Могила подтверждаетъ тотъ же хрисовулъ.

писалъ пътрашко боурѣнѕлъ ѕ сѕчавѣ въ лѣто ⁄ѕрѕ мца мартїа дї дпь.

6) 1604 г. молдавскій воевода Іоаннъ-Іеремія Могила подтверждаетъ покупку Ксиропотамскимъ аѳонскимъ монастыремъ села Колибане на Берладѣ.

Милостіею Божіею мн Иѡаннъ Еремі҃а Могила воевода .... земли мо(л)давстѣи знаменито чинимъ и с симъ листомъ нашимъ всѣмъ, кто на немъ възри или чтѳчіи его ѕслиши. wпріидоша прѣдъ нами и прѣдъ ѕсими нашими молдавскими болѣри великими и малими тоадеръ сынъ пънтелеюличъ и антоні҃а дъща хѣнькул, и маковею сынъ никоаръ и иѡаннъ сынъ томи и гєѡргн сынъ константина и тѣтѳлъ сынъ тенкилецъ и ангелена дочка насти мъланикъ и щефанъ сынъ симиѡновъ болбоса и хилыпъ сынъ козми и еремі҃а сынъ маерлица и симиѡнъ сынъ насти и щефанъ сынъ иѡаннъ фържмѫ и дръгѳшъ сынъ ѩкимъ, и мера сынъ гѳци, и тоадеръ крълигъ, сынъ кълини и лазоръ сынъ фържмѫ и дрѳлѣ сынъ мърики и бѳцѳрка сынъ иѡнѳцъ, и гєѡргн сынъ козми и михъилъ сынъ тѳдори, и попъ василіе сынъ станъки и драгосинъ сынъ тоадеръ и аньдроникъ сынъ анни и костантинъ сынъ борьчи и пастасі҃а дочка мирон҃ѕ, въси вн҃ѕци и прѫѡнѳчатове жѳр'ка пънтече и петриман҃ѕ, и софінки, и данчѳлови, и тоадер҃ѕ, и пон҃ѕ, и влашин҃ѕ, и анни и федки и софінки и шандр҃ѕ и юріе банкови и сави и мъріи бильци, и данчѳлови и рѳски и ѡанни, ан'др҃ѕшко, и драгини и иванко и фрочини и мѫр҃ѕшки по ихъ доброю воли не кемъ непон҃ѕждени а ни присиловани и продали ихъ правою отчин҃ѕ и дадин҃ѕ wтъ ихъ привиліе что имали за потвръжденіе

въситоти вышеписанихъ дѣдове прѣдѣдове ихъ wтъ стараго стефана воеводи село на имѣ мѫрчещїи, что теперь имеѫѕетъ колибанїи на брѣладѣ ѕ стръмтѕрѫ, и съ мѣсто за млинъ ѕ брѣлада, что ѕ волости тѕтовѣ. Та продали слѕгамъ нашимъ вѫрнимъ михалча старго и врабїе великомѕ въ тагѕ за сто и петьдесать и wсимъ ѕгорскихъ и заплатили въси исплѣна тоти вышеписанних пинѣзи въ рѫци въсимъ тимъ вышереченнимъ людемъ wтпрѣдъ нами и wтпрѣдъ векъ нашъ съвѣт. И о томъ тїи вышеписанїи наши слѕги вѣрнїи михалча старо врабїе великъ въ тагу прїндоша прадъ нами и прѣдъ ѕсими нашими болѣри по ихъ доброю волю не кемъ не понуждени а ни приспловани дали и помиловали стаа монастырь зовемаа к҂еропотамъ, идеже есть храмъ стго и славнаго пророка и предтеча крестителѣ господна Iwанна съ тое вишеписанное село колебанїи на брѣлада и съ мѣсто за млинъ ѕ брѣлада еже са именовало мърчещїи; ино ми видав'ше ихъ доброволно и даанїе и милованїе, а ми такождере и wтъ пасъ дали и потвръдили есми стѣй монастири зовема к҂еропотам тое прѣдвишереченное село како да есть стѣй монастири ѕрикъ съ въсемъ доходомъ непорѕшенно николиже на вѣки. А хотаръ томѕ прѣдвишереченномѕ село мѫрчещїи и что теперь имеѫѕет колибанїи на брѣлада и съ мѣсто за млинъ ѕ брѣлада, да есть wтъ ѕсихъ сторонъ по своими старими хѕтари покѕда извѣка wжївали. А на то есть вѣра нашего господства вышеписан'наго ми iwанъ еремїа могила воевода; и вѣра прѣвъзлюбле-

нихъ и сердичнихъ чадъ господства ми Iwанна костантина и александръ воевода, и вѣра бояровъ нашихъ: вѣра пана нистора у рѣке великій дворникъ долнѣй земли, вѣра пана крести великій дворникъ горнѣй земли, вѣра пана гиорги пръкълаба хотинскаго, вѣра пана гиорги, и иwпашко талиѫ пръкълаби немечкихъ, вѫра пана маноле и глигорїе вѣверицѫ пръкълаби рwманскихъ, вѣра папа въскана оржшл гетмана и пръклаба сѣчавскаго, вѣра пана бръновскїи постелника, вѣра пана тоадера вѣверицѫ спътарѫ, вѣра пана къръмана чашника, вѣра папа глигоріе столника, вѣра папа симиwна строича виттѣрника, вѣра папа . . . . и вѣра въсѫхъ бояръ нашихъ молдавскихъ великихъ и малихъ. (Слѣдуетъ заклятіе).

(Привѣшена печать).

Писалъ Арсенїе Небожатко в ѫсохъ въ лѣто ѕ҃рві (т. е. 1604 г.) мца юніи кд дни.

(Грамота эта показана мнѣ библіотекаремъ русскаго св. Пантелеймона монастыря о. Матвѣемъ).

7) 1606 г. молдавскій воевода Іоаннъ Іеремія Могила возвращаетъ Зографскому монастырю монастырь св. Николая, бывшій прежде метохомъ сего монастыря.

Милостію Божіею iwанъ Іеремїа могила воевода господаръ земли молдавскои знамєнито чинимъ съ сим листом нашимъ въсѣм кто на нем възрит, или чтуще єго ѕслышит. wже пріидошѣ прѣ пами и прѣдъ въсего съвѣта господства ми . . . . христїански молитвеници калогєри. wтъ стаа монастиръ зуграфа храма єго великомученика и побѣдоносца

гєwргїа иже въ стѣй горѣ аоон'стѣи и жаловалисє прѣдъ господства мы съ сльзами и съ великож жалобож о лишени своего метоха монастира стго николи єже въ царинѕ ѥскаго пръга (sic). ѥже прѣжде сихъ лѣтии дана бысть wтъ стопочившыї господинь Петра воеводы. да бѕдетъ метохъ стмѕ монастирѕ ѕwграфскомѕ съ съвѣтомъ и благословенїемъ архїєрескимъ и съвѣтником его болѣрwмъ кѕпиже съ благороднїємъ прѣсвитеромъ и всѣмъ ктиторомъ тръгwвцемъ, занеже таа стаа монастиръ стго николи доспѣла бѣше къ wпѕстѣнїю и къ прѣстанїє памети добродѣтелнихъ и пръвоначелнихъ ѥи ктиторовъ за небреженїє жителемъ монастирѣ той и чѣстнихъ и прѣменнихъ игѕменwвъ. Того ради дано бысть метwх бивати вышеписанному стмѕ монастиру неwтъѥмлема бивати на вѣки вѣчниж негли симъ wбразомъ на доброе стоанїе сїа стаа монастиръ ѕстроитса да непогибнѕтъ ктиторскїж памѣти и благочестивихъ христїанъ благое желанїе и иже тамо ѕсердіе показавшихъ и не бисть скотомъ въ попранїе и мнозѣмъ христїаномъ их'же кости тамо почиваютъ. II w въсѣхъ сихъ извѣстно истин'ствующе показашѣ прѣд господство ми и ѕрикъ wтъ петра воевода на сє ѕчинєнъ и ѕтвръжденъ великими и страшними клѣтвами, въ немъже господство ми .... въ свѣдѣтелехъ wбрѣтохомсѣ, сущемъ ми тогда при град си єдинъ въ пръвосъвѣтникwхъ. Сего ради господство ми ѥкоже видѣхомъ великаа ихъ и жалоби и правыи урикъ, и понеже и ми ѕсѣдѣхомъ како арпонъ воевода създахъ сїа пипѣшнѣа црковь wтъ готовихъ каменїи и

дрѣвъ, что бысть ѕготовленно на пѣнѣзи петра воеводы, еже подалъ бысть господства си въ рѕки ѕѕграфцемъ калогеромъ да сами попеченіе имѣютъ въ таковихъ работахъ, и ꙗкоже въсекакво ѕготовишѣ такожде въ томъ ѕѕграфци wттамо ѕлишени бышѣ невъпиманіемъ нѣкоторіемъ о нѣбрежении страшнихъ wнѣхъ клѣтвъ, еже сіа стаа монастиръ и нинѣ ꙗкоже и при Петра воевода къ wпѕстѣніе доспѣшла бѣ. Тѣмже, ꙗко да не wтъ насъ небрѣженіе сѫдитсѧ несмѣахwмъ въ таковіа клѣтви вънити; нж и сего ради и правди ради господства ми ѕмилостивѣхсѣ и кѕпно съ благословеніемъ четирехъ свтитель іерархъ нашихъ мwлдавскихъ кѵр θеwдосіа архіепископа и митрополита сѕчавскаго, и кѵр анастасіа епископа р҃рwманскаго, и кѵр іwанна епископа радовскаго и кѵр филоθеа епископа хѕшскаго и благоволеніемъ въсего съвѣта господства ми и хотѣніемъ презвитерwмъ и въсѣмъ ктиторомъ тръговцемъ и дахомъ паки сіа стаа монастиръ стго николи wтъ царинѕ да бѕдетъ метwхъ стмѕ монастирѕ ѕѕграфскомѕ, имъже wбразомъ дана бисть wтъ петра воевода и съ въсѣми монастирскими и имѣніемъ стѣй цркви дарованми и даанми wтъ старихъ ктиторwвъ и прочіихъ же wтъ благочестивыхъ господства ихъ господарїе, на имѣ съ село никорещіи въ волотѣ нѣмцѕ на краковѣ съ мѣсто за млинъ и съ млунъ, егоже далъ пръви ктитwръ господинъ алеѯандръ воевода, и съ осложѕровтиже въ тогwже волости и на томъ потоцѣ съ мѣсто за млинъ и съ млинъ егоже далъ господинъ Петръ воевода. Что ти wба

села бышѣ прислушни къ wколѕ и правы господарскихъ. И съ село селичкани въ волwтъ дорогою на потоцѣ башевѣ съ мѣсто за млинъ и съ млинъ, егоже далъ господинъ *никлъ воевода*, иже тъ бысть правъ господарскы и прислѕшепъ къ околѕ да бѕдѕтъ стѣй монастири съ въсѣми доходами и хотарами своими старими покуда wживали wтъ вѣка и съ виноградами и пасиками монастирскими и съ скотми ..... и съ ставовѣми догде бѕдетъ имѣти стаа монастиръ и съ въсѣми приходами да бѕдетъ прислѕшна и послѕшна стмѕ монастирѕ зографскомѕ; wбаче и зде стаа монастиръ w въсемъ и въсегда да имаетъ wбылны прилежъ и wтъ прибытки сълѕчающихсе и тамо въ стѣй горѣ да неwтънесѕтъ стмъ зwграфѕ. И wттамо приходѣщїи wтци ігѕмени да имаютъ сътварѣти въсѣ писанная ѕстроенїа въ урикъ петра воевода. Того ради на сицевое ѕстроенїе и милованїе и възвращенїе метохѕ еже къ стомѕ монастирѕ зwграфѕ, еже господства ми сѣмъ изволихомъ.

Ѥсть вѣра нашего господства вышеписаннаго iwанна Іеремїи Моґили воеводе и вѣра прѣвъзлюбленнимъ и срдчнимъ сиwмъ господства ми Кwнстантина и алеѯандра воеводамъ, и вѣра бояръ нашихъ. вѣра пана нистора ѕ рѣке—вседворника долнѣи земли. вѣра пана крти вседворника горнѣи земли. вѣра пана геwргїа пъркълаба хотинскаго. вѣра пана георгїа иwнашка пъркълабове немечкихъ. вѣра пана крти пръкълаба рwманскаго. вѣра пана wрша гетмана и портарѣ сѣчавскаго. вѣра пана дѕмитраки постелника. вѣра пана

тоадера вѣверици спътарѣ. вѣра пана симеѡна вистѣрника. вѣра пана карамана чашника. вѣра пана григорїа столника. вѣра пана воронтарѣ комиса. и вѣра въсѣхъ боларъ нашихъ молдавскихъ велицихъ и малихъ. А по нашемъ животѣ кто бѫдетъ господаръ нашеи земли мѡлдавстѣи wтъ дѣтее нашихъ, или wтъ нашего рода или инь кого изберетъ богъ господаремъ бити, wнь его милость да непорѫшить петра воеводе. и господствїю ми благоѫстроеніе, нъ паче да ѫкрѣпитъ и да покажетъ доброе усрьдїе, ѡако да и господь богъ ѫмножитъ на земли днїе его и господство его ѫкрѣпитъ; а иже дръзпетъ наше ѫстроеніе ѫзлобствовати и разарѣти тъ ѫбо да есть непрощенъ wтъ бога и проклѣтъ да бѫдетъ wтъ стихъ апостоль и д. ми евангелисти и wтъ тїи сты богоносныхъ wтець бывшихъ въ никеѫ на ѫтвръжденіе непорочнїѫ вѣри христови и на проклѣтїе нечестиваго арїи . . . . . единомѫдреници его. А па болшы крѣпость и ѫтвръжденіе въсѣмъ вышеписаннимъ вѣлѣли есми нашемѫ вѣрномѫ и почьтеномѫ болѣринѫ панѫ лѫпѫлѫ строичѫ великому логоѳетѫ писати и нашѫ пѣчат привѣсити къ семѫ истинномѫ листѫ нашемѫ. Писасе ѫ . . . . . дѫмитровцѣ въ лѣто ѩѕрд (т. е. 1606 г.) мца маіа кѐ днь.

(привѣшена печать).

8) 1698 г. молдавскій воевода Іоаннъ - Константинъ дастъ Зографскому монастырю грамоту на владѣніе монастыремъ „Кипріана“ въ Молдавіи.

Въ има wтъца и сына и стго духа. троицѫ стаа едино-

сѫщнаа и нераздѣлимаа. Се азъ рабъ Владыки моемѫ Господѫ Богѫ и Спасѫ нашемѫ Іисусу Христу и троическыи поклонникъ Іѡаннъ Антіѡхъ Кѡнстантинъ воевода. Божіею милостїю Господаръ земли молдав'скои wже господства мы благопроизволихъ нашимь благымь произволенїемь чистимь и свѣтлимь сердцемь wть въсеѧ нашеѧ души и wть бога помощїѧ съматрающе господства мы и ревнѫюще добримь дѣломь иже дѣлаше иньшїи стопочившїи господарїе прежде насъ бывшїи w любве еже имѣли къ богоу и къ стымь црквамь и монастирѧмь и къ богомолебникамь, иже помиловаше и ѫкрѣпише спасенїѧ ради души своеѧ въ вѣчное и неѫмираемое имѧ доброе и неминѫщее поминанїе. Того ради господства мы кѫпно четири светители молдавскїи кѵр Савва архїепископь и митрополить сѫчавскыи и кѵр мисаиль епископъ романскыи и кѵр лаврентїи епископъ радовечскыи и кѵр варлаамь епископъ хѫшскыи и съ съвсѣмь съвѣтомь болѧреи нашихъ великихъ и малихъ съматрѧхомь ради стго монастирѧ называемаго къпріана, идеже есть храмь ѫспенїе пресветїѧ чистїѧ и преблагословеннїѧ владычици нашеѧ Богородици и приснодѣвы Маріѧ, понеже ѣлw wслабиль и wсиротѣль сеи светый монастырь и wсталь без комати и безь въсего еже требѫѣть на пищѫ wбители таковой wть нерадѣнїѧ и злаго ѫстроенїѧ живѫщихъ въ неи мнисихъ и непотребнихъ богѫ и человѣкомь злихъ калѫгереи. Сего ради Господства мы и съ въсѣмь съвѣтомь нашимь съматрѧхwмь и съвѣтовахwмь wже неподобаѣть wставити сеи светый монастиръ къпрїѧна да wпѫстѣѣть и wсиротѣѣть до конца въ дни Господ-

ства нашего. Ино Господства мы поклонихѡмь и помилова-
хѡмь и дадохѡмь сей стый монастирь Кѣпрїана светомѫ
славномѫ царскомѫ монастырю називаемомѫ зографа въ стѣи
горѣ аѳонстѣи, идеже есть храмь стго славнаго чюдотворца
и побѣдоносца великомѫченика христова воина гевргїа, ѩко
да бѫдеть монастырь сеи вышеписанныи Кѣпрїана вѣчный
метохь стей ѡбители зографскои ѡть стаа гора, ѩкоже есть
и стый монастырь добровець. Понеже стопочившїи іѡаннь
стефань воевода старыи и добрый ѡтець стопочившаго іѡан-
на богдана воеводи есть ктиторъ стѣй обитѣли зографскои,
ѡбнови и помилова стѫю ѡбитель, часть мѫра стеннаго разо-
реннѫю създа и келїи и трапезарїю създа, и ризи и сѫсѫди
и комати даде. Сего ради бывши ктиторъ сей стопочившїй
господарь выше писанный стефань воевода стей обители
зографскои ѡть стаа гора. и паки ктиторъ и фѫндаторь симь
ѡбоимь монастырѧмь капрїанѣ и добровецѫ ѡть него създа-
ни; того ради подобааше своихь въ своаси съ добримь ра-
сѫжденїемь вѣчныи метохь да бѫдеть ѡтьнинѣ стый мона-
стырь кѣпрїана стой ѡбители зографскои ѡть стаа гора и
съ ѣси ѡтьнини ѡть ктиторовь дани съ села съ вечини,
сиречь сѫсѣди, колико сѫть монастырскїи, и съ виногради
и съ сѫсѫди црьковнїыи и домашнїыи и съ цигани и съ
ставове и съ млини и съ езерове, сиречь блата сърныи и
съ садове и съ пасики и съ ѣси комати, говеди и иное
быдло и съ весь приходь ѡть пола и ѡть лѣса и ѡтьвъсѫдѫ,
ѩкоже повѣдаютъ привилїа и наредения и дрѫгыхь стопочив-
шихь господареи молдавскихь: и единь ѫрикь, сиречь хрисо-

вѫль wть стопочившаго василїа воеводи за добровець, понеже и добровець баше wсиротѣль и опѫстѣль некогда, ꙗкоже нинѣ къпрїана. и видѣвъши стопочившїи василїи воевода wпѫстѣнїе добровецкои wбители wть нераденїа и лѣности и злаго ѫстроенїа калѫгерwвь власкыхь, поклониль стый монастырь добровецкыи стѣй обители зографской wть стаа гора вѣчный метохь, ꙗкоже свѣдительствѫеть правыи ѫрикь господарства его. Сего ради и мы поревновахwмь семѫ стопочившомѫ господарю василїеви, ꙗкоже wнь сътвориль съ добровецкаа wбитель такождє и мы сътворихомь съ къпрїанскаа wбитель. Понеже жителїє стѣй wбители зографскои оть стаа гора, стыи и честныи wтьци сѫть Серби, Болгари и посланныи wтьтѫдѫ зде iгѫмени и еромонахи, и єродїакони и монахи сѫть серби цѣломѫдрїи и добрыи строителїє стѣй црквн и честномѫ домѫ, ꙗкоже ѫгодно есть богѫ и человѣкwмь. Тѣмже wтьнинѣ напредь вѣчный да бѫдеть и непоколебимыи метохь стаа wбитель къпрїана стѣй wбители зографскои wть стаа гора, ꙗкоже выше писано есть. А честныи wтьци стѣй wбители зографской wть стаа гора до имають бога молити за наше здравїє и спасеніе и госпожди нашеи и богоданнихь чадь нашихь и за wтьпѫщенїе грѣхwвь родителеи нашихь стопочившихь. А на то есть вѣра нашего господарства вышеписаннаго, *Мы Iwаннъ Антїwхъ Константинъ воевода.* и вѣра превъзлюбленнаго брата господарства мы *Иwаннъ Димитрїй воевода.* и вѣра боляpwвь нашихь: вѣра папа василїа костаки великаго дворника долнеи земли и вѣ-

ра пана митри апостола великаго дворника вышнеи земли. и вѣра пана лѫпѫла богдана хетмана и първокълаба сѵчавскаго. и вѣра пана манолакїа великаго постелника. и вѣра пана михъилакїа раковици вѣликаго спатара. и вѣра пана чокърлана великаго чашника. и вѣра пана Иѡрдакїа великаго вистарника. и вѣра пана Илїе великаго столника. и вѣра пана Стефана черкезъ великаго комиса. и пана Иѡань меденичара и пана дабижа ключара и пана кѡньстантина сърдара. и пана ивашко сѵлцара. и пана саньдѵль крѵпинскы житничара. и вѣра въсѣхь болареи нашихь молдавскихь, вѣликихь и малихь. А по нашемь животѣ и господарствованїи кого богъ избереть господарь быти ѵ нашеи земли молдавстѣи ѡтъ дѣтеи нашихь, или ѡтъ нашего родѵ, или паки кого богъ избереть господарь быти тои бы имь непорѵшиль наше даанїе и ѵстроєнїе стаго монастыра вышеписаннаго. А кто са покѵсить разорити и сказити наше даанїе и ѵстроєнїе да бѵдеть непрощеныи ѡтъ господа бога (и т. д.).

А на болшѵю крѣпость и потвержденїе велѣли есми нашомѵ боларину вѣрномѵ и почтеномѵ панѵ николаи доничь великомѵ логофетѵ писати и нашѵ печать привѣсити къ семѵ истинномѵ листѵ нашемѵ.

Иѡаннь Константинь воевода (печать). Писаль Петрашко Добровецкыи ѵ ѩсохь, въ лѣто ҃ѕ҃ѯѕ (т. е, 1698 г.) мца ге. л.

9) Воевода Александръ даетъ женѣ княгинѣ Маринѣ монастырь на Вишневцѣ.

9) Млтїю бжїю ми алеѯандръ воєвода господаръ земли молдовскои чинимъ знаменито симъ листомъ нашимъ. кто

нань ѕзритъ ..... ѕслиши чтѕчи. понєже оумислили єсмы доброю (на)шєю мислию и добрымъ нашимъ произволєнїємъ и дали єсми жонѣ нашєи кнѧ(гини) марены монастиръ на вышнєв(є)цъ где є (иг)ѕменъ кипрїанъ штобы єи врик съ въсѣмъ доходомъ и съ въсѣми оужити ..... к тому монастирю присл8жаєтъ .... дѣтємъ еи нашєм8 възлюблѣномоу петр8 и неговимъ сыновомъ и дъщеремъ ..... што будєтъ wтъ кнагини марены и дєтємъ ихъ и вноучатомъ ихъ и пращуратомъ ихъ непорушенно и непотърновено николиже на вѣк(ъ). А хотаръ томоу монастиреви почепши из долоу где оупадаетъ мулдоватецъ у вишневецъ. та горѣ вышневцемъ .... єрха и полдны поверхъ вышневца вѣси. до хотара кнагинина, а wтъ монастира поперекъ на трънавку. та чересъ тренавку поперекъ на кръланы wпать до кнагинина хотара. такоже семидаръ село, та чересъ тѣ на има калиновци где єсть головка .... ботпєхъ, wтъ връха кѕнилова *(слѣдуетъ описаніе границъ и перечень свидѣтелей)*.

Оттискъ изъ 2-го в. VI-го т. «Изв. Общ. Арх., Ист. и Этн. при Императорскомъ Казанскомъ Университетѣ.

Ив
V 44
/

№ 294
Т43

В. И. Клочковъ
С.-Петербургъ
Литейный пр. 55.
Книгопродавецъ-Антикварій